

Lp rahandusminister Mart Vörklaev

27.07.2023

Rahandusministeerium on esitanud kooskõlastamiseks ja arvamuse andmiseks kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse (KAHOS) muutmise seaduse. Eelnõu käsitleb küll avalikes huvides elumajanduse ümberkorraldamise valdkonda, aga arvestades, et KAHOS vajab olulist täiendamist ka looduskaitsealuste maade omandamise regulatsiooni osas, esitame Eesti Erametsaliidu poolt ettepaneku eelnõu täiendada.

Tuhandeid maaomanikke puudutab nende omandi kasutamise piiramine **looduskaitsealustel põhjustel**. Kui leebemad piirangud (näiteks looduskaitsealade piiranguvööndid) jätavad maaomanikule siiski teatud võimaluse enda maa kasutamiseks, siis ranged piirangud (näiteks kaitsealade sihtkaitsevööndid) faktiliselt välistavad maaomaniku võimaluse tunda end maa peremehena. Kui ühiskonna huvides kinnisasja kasutamist kitsendatakse, on ühiskonna poolt aus maaomaniku panust ka vääriliselt hinnata – piirangud peavad eramaa omanikule olema õiglaselt ja koheselt kompenseeritud. Paraku näeme maaomanike ebavõrdset kohtlemist lähtudes kitsendamise põhjustest. Nimelt võimaldatakse KAHOS-e alusel piiratava eramaa vahetamist riigile kuuluva maaga, kui tegemist on KAHOS § 4 lg 1 nimetatud juhtudega. Looduskaitsealustel põhjustel riigi poolt eramaa omandamine sinna loetelusse aga ei kuulu, mistõttu **ei ole võimalik vahetada rangete looduskaitsealuste piirangutega eramaad riigile kuuluva maa vastu**. Looduskaitseseaduse säte, mis selliste maade vahetamist võimaldas tunnistati kehtetuks 2008.a.

Neile maaomanikele, kes soovivad enda elukohas jätkata traditsioonilise eluviisiga (nt metsamajandus) ei ole lahenduseks looduskaitsealase maa riigile võõrandamine. Küll võiks neile olla piisavaks leevenduseks piirangutega eramaa vahetamine riigile kuuluva maa vastu.

Maaomanikke ei saa hüvitiste pakkumisel kohelda erinevalt lähtudes piiramise põhjustest. Maaomaniku jaoks ei ole vahet, kas tema maa võetakse sisuliselt ära riigikaitse, infrastruktuuri objektide rajamise või looduskaitsealuste piirangute tõttu. Omandist jääb ta ilma kõigil nimetatud juhtudel. Ka hüvitis peab olema kõigil juhtudel samane. Teistpidine käsitlus on ebaõiglane.

Eelnevast tulenevalt teeme ettepaneku täiendada kinnisasja avalikes huvides omandamise seaduse muutmise seadust lisades sinna järgmise punkti:

Paragrahv 4 lõiget 1 täiendatakse punktiga 20²⁾ järgmises sõnastuses:

„20²⁾ **kaitstavat loodusobjekti sisaldava kinnisasja omandamiseks**“

Looduskaitseliste piirangutega maade vahetamise võimaldamine vähendab ka survet riigieelarvele, kuna kaob vajadus maade väljaostmiseks või iga-aastase hüvitise maksmiseks (hinnanguliselt on vahetuspotentsiaaliga maade väärtus kuni 100 miljonit eurot)

Lugupidamisega,

Jaanus Aun

Eesti Erametsaliit

tegevjuht